

[Jefsen Christensen.]

at lære Børnene. Dette svarede nøje til Hjemmenes Baggrund. Men da det blev forbudt i de tyske Skoler, tog Hjemmene fat, og det blev da en saa meget dyrere Helligdom for Børnene og Hjemmene at pleje det, der blev forbudt i de tysksprogede Skoler. Dette dannede Baggrunden for den Mærkværdighed, at en enkelt Vinters Ophold paa en dansk Skole ligesom kunde faa alt det danske i et Ungdomssind til at springe ud og næsten komme helt paa Linie med den Danskhed, som Ungdommen fra Danmark, som de unge fra Sønderjylland kom paa Skole sammen med, var i Besiddelse af. Vi lærte derigennem at tilegne os en helt anden Form for Nationalfølelse end den, der laa i Kampen mod det tyske Politistyre. Vi lærte at tilegne os de positive Værdier ved det at være dansk, lærte at kende Fællesskabet med det danske Folks Aand og Tanker, dets Historie, Menighedsliv og Folkeliv paa en saadan Maade, at det blev umistelige Værdier for os, og derfor var alle Tyskernes Bestræbelser for gennem Skolen eller paa enhver anden Maade at søge at fortyske den danske Befolkning i Sønderjylland fuldkommen frugtesløse.

Den Flok, der saaledes vendte tilbage til Nordslesvig efter et Ophold paa disse Skoler herhjemme, som lykkeligvis var vokset frem i Nederlagets Skygge efter 1864 som en stærk folkelig Bevægelse, gav Danskhedens Liv i Sønderjylland det positive Indhold, som Kampen mod Tvangsstyret ingenlunde kunde afstedkomme. Dette at skulle staa i Kamp mod et Statsstyre kan avle mange Ting. Det kan ogsaa avle det fuldkommen negative i Sindet, at Tanken om Kamp er den eneste Form for Nationalfølelse, man er i Besiddelse af. Lige saa snart Kampen hører op, er der intet positivt i dette at være dansk mere for saadanne Typer. Det, der var den lykkelige Baggrund for den sønderjyske folkelige Kamp helt fra i Begyndelsen af 90erne og frem til 1920, var alt det, der var skabt i det danske Folk under Frihedens Fane. Derfor kunde vi i 1914 trods alle Vanskeligheder efter 50 Aars Forbliven under tysk Fremmedherredømme høre H. P. Hanssen citere paa det danske Aarsmøde i Haderslev den tyske Rigskansler Bethmann-Hollwegs Ord om, at „det tyske Folk var et forholdsvis ungt Folk, det ejede for meget af den naive Tro paa Magten, det vidste ikke, at hvad med Magt blev erhvervet, vilde det aldrig alene kunne bevare. Jeg frygter for mit Folks Fremtid“ — Rigskansleren for de 70 Millioner Tyskere frygter i 1914 for sit Folks Fremtid, fordi

de byggede paa Magtbrynde, fordi de havde den naive Tro paa Magten, fordi de ikke havde fuldkommen Tillid til, at det eneste, der udvikler en Nation, er den mest fuldkomne Frihed for Mennesker. H. P. Hanssen svarede paa den sønderjyske Befolknings Vegne i Nærværelse af en tusindtallig Forsamling: „Vi er en ældgammel Folkestamme, og vi har mere end tusindaarig Livsret her, vi har Kraft til Kamp, og vi har Liv til Sag. Vi frygter ingenlunde for Kampen med det store tyske Folkeelement inden for vore Landegrænser. Der er Fremgang og Fremdrift over hele Linien under Frihedens Fane“. Der blev Brug for den Sejrsforvisning. H. P. Hanssen sagde til Tyskerne efter 50 Aars Forbliven under fremmed Herredømme: „I har larmende Mindefester i Halvtredsaaret for Magtbrynden i Sønderjylland efter 1864. Vi siger til jer: „Vel kan I kro jer af Døgnets Kaar og de Sejre, de har jer skabt, men I kæmper en Kamp mod tusinde Aar, og i den har I visse tabt“.“ Og vi fik Brug for det Mod og den Sejrsforvisning i Aarene, der kom fra 1914.

Det første, der skete, næsten før Kapitulationen var helt i Orden i 1918, var, at den samme undertrykte Befolkning traadte sammen paa „Folkehjem“ i Aabenraa den 17. og 18. November for at tilrettelægge Grundlaget for Sønderjyllands Genforening med Danmark paa Selvbestemmelsesrettens Grund. Det havde vi lært under Fremmedherredømmet, at Magt og Magtanvendelse har intet som helst med Sejrsmuligheder over for Menneskevilje at gøre, og derfor var det den selvfølgeligste Selvfølgelighed, at vi byggede vort Genforeningskrav paa Folkenes Selvbestemmelsesret. Det samme Grundlag gav hele den danske Rigsdag den 23. Oktober 1918 sin Tilslutning til. Jeg ved en Smule om de Ting, jeg havde en lille Smule med Tilrettelæggelsen af Udtalelsen om Afstemningen i 1920 at gøre. Den faldt før Vaabenstilstanden som en Baggrund for, at H. P. Hanssen kunde rejse Genforeningskravet i Berlin. Den 11. November 1918 var Timen inde. Den 17. og 18. November mødtes vi paa „Folkehjem“ for at tage Stilling til den nordslesvigske Befolknings Holdning i vort Grænsespørgsmaal og i den Mindretalsordning, som vi senere skulde tilrettelægge. Her var ikke — ikke fra en eneste af de 50 Medlemmer af Nordslesvigs Vælgerforening — Tale om, at vi skulde nøjes med Privatskoler i Nordslesvig. Her var ene og alene Tale om, at vi skulde indrette os saadan, at det Mindretal, der mod sin Vilje kom med til Danmark,